

گروه حفاظت و مرمت آثار تاریخی خراسان رضوی

آزمایشگاه و کارگاه مرمت خراسان سال ۱۳۶۷ در محل اداره مرکزی با هدف حفاظت و مرمت از کلیه آثار تاریخی و تزئینات معماری توسط یکی از هنرمندان و استادکاران مرمت (آقای بهروز عموغلی) افتتاح گردید. با توجه به گستردگی و حجم انبوه اشیاء تاریخی و تزئینات معماری خراسان رضوی، همچنین فارغ التحصیلی تعدادی از دانشجویان رشته مرمت آثار تاریخی که از طریق بورسیه و تعهد استخدام وارد چرخه سازمان میراث فرهنگی گشته بودند، و به کارگیری آنان تعداد نیروهای کارگاه و آزمایشگاه مرمت به سه نیروی رسمی افزایش پیدا کرد که مصادف با بازنشستگی آقای عموغلی سال ۱۳۷۸ بود. در این زمان فضا و محیط ناکافی برای فعالیت بسیار مشهود بود که با پیگیریهای مستمر و تأمین اعتبار از سوی مدیریت پایگاه توس و مدیریت سازمان وقت؛ جهش بزرگی در راستای جداسازی کارگاهها و آزمایشگاه مرمت سال ۱۳۸۰ به صورت گسترده؛ و

تجهیز کارگاهها به شکل زیر در دو ساختمان مجزا :

- آزمایشگاه و کارگاه مرمت فلز وزیر مجموعه آن
- کارگاه مرمت سفال
- کارگاه مرمت اسناد و کتب خطی

لازم به ذکر است افتتاح کارگاههای مذکور به دست جناب آقای دکتر رمضان زاده سخنگوی دولت سال ۱۳۸۱ صورت گرفت.

سال ۱۳۸۴ با عملکرد مثبت و اقدامات سریع حفاظتی و مرمتی توسط نیروهای رسمی و شاغل در کارگاههای مرمت اعتبارات بخش جدا شده و با نظارت معاونت حفظ و احیاء آثار تاریخی جهت مرمت اشیاء و تزئینات معماری، مستندسازی و ... برنامه ریزی شد.

چنانچه قبل از این تاریخ مجموعه فعالیتهای مرمتی با تامین اعتبار ناچیز از محل کارگاههای مرمت بنا و حفاریها؛ بنا به ضرورت مرمت اشیا انجام می شد.

با تامین اعتبار برای کارگاههای مرمت، برنامه ریزیهای بلند مدت و کوتاه مدت برای بخش که به نام گروه حفاظت و مرمت آثار تاریخی تغییر پیدا کرده بود انجام شد.

با توجه به کثرت اشیا تاریخی در مخازن استان و شهرستانها اشیا توقیفی حراست و اشیایی که از حفاریهای باستان شناسی به دست می آمده تصمیم بر الویت بندی اشیا و تزئینات معماری بناها جهت امر مرمت و حفاظت گردید که لازمه این امر ارجحیت حفاظت؛ و مستندسازی برمرمت جز سیاستهای این گروه قرار گرفت.

در این راستا تاکنون نتایج زیر حاصل آمده است:

- مستندسازی از وضعیت تزئینات معماری در قالب شناسنامه حاوی اطلاعات، عکس، با دیتیلهای مرمتی، پلان، نما، آسیبها، مرمتهای قدیمی، عوامل محیطی، موقعیت جغرافیایی و ... در ۱۲ صفحه برای هر بنا و تعداد ۱۲۰ بنا در شهرستانهای مشهد، خواف، بشرویه، کاشمر، بردسکن کلات، فریمان، فردوس، درگز و سرخس و ...
- تهیه فرم و مشخصات هنرمندان هنر معماری سنتی و مرمتکاران تزئینات استان (۴۰ فرم)
- مستندنگاری و جمع آوری اطلاعات تزئینات استان
- تهیه طرحهای حفاظت و مرمت برای تزئینات خاص و اولویت دار بناهای تاریخی استان
- تهیه شناسنامه و اولویت بندی از کلیه اشیا تاریخی موجود در مخازن خراسان رضوی و بخشی از نسخ و کتب خطی مخزن استان شامل ۱۴۰۰ شی (هر شی ۵ صفحه مشخصات کامل دارد).
- به کارگیری نیروهای متخصص و کارشناس مرمت آثار تاریخی در قالب قراردادهای خاص با توجه به سیاست اشتغال از طریق بخش خصوصی و پرورش نیروهای مرمتی و کارشناسی
- شرکت در کلاسها و دوره های تخصصی سازمان مدیریت و برنامه ریزی و پژوهشکده مرمت در جهت مدیریت صحیح و امور اجرایی جزء اهداف گروه حفاظت و مرمت آثار تاریخی.

- تجهیز کارگاه و آزمایشگاه مرمت از محل اعتبارات سالانه
- خرید میکروسکوپ متالوگرافی - میکروسکوپ عبوری - دستگاه متراکم کننده بخار - هود - میزهای آزمایشگاهی - سیستم های کامل رایانه ای - مواد شیمیایی کافی برای مصارف سالانه - دستگاه پرس - فرز - جاروشاژری - اتو - آبرون - ترازو و دیجیتال و ...
- مرمت تعداد کثیری از اشیاء تاریخی با جنسیت‌های متفاوت از سال ۱۳۶۷ تاکنون
- همکاری با دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد جهت پروژه ها و پایان نامه های دانشجویی و کارآموزی در راستای اهداف حفاظت و مرمت از تزئینات و اشیاء تاریخی
- عقد تفاهم نامه همکاری با دانشکده هنر زابل در جهت اهداف فوق
- ارتباط با مراکز تحقیقاتی و علمی و پژوهشی استان؛ نظیر پارک علم و فناوری و مرکز تحقیقات دانشگاه فردوسی جهت انجام و بررسی آزمایشگاه و تجهیزات آنالیز XRD, SRF و SEM و همکاریهای متقابل علمی
- پیشنهاد ایجاد دوره های تخصصی به سازمان مدیریت و برنامه ریزی در اهداف حفاظت و مرمت در سازمانها و ادارات وابسته
- ارسال گزارشات و خبر به رسانه ها و جراید معتبر درخصوص مرمت اشیاء و تزئینات معماری
- تهیه آرشیو عکس و مستندات و گزارشات از کلیه مراحل مرمتی اشیاء و تزئینات معماری
- تهیه گرید از سازمان مدیریت و برنامه ریزی برای مشاورین و پیمانکارانی که عملکرد بهتری داشته اند.
- شرکت در چندین سخنرانی و همایشات و سمینارهای داخلی در رابطه با حفظ و احیاء آثار تاریخی در دانشگاه فردوسی و نمایشگاههای جنبی مشهد
- تهیه پاورپوینت از گزارشات سالانه و عملکرد مرمت برای آرشیو و همایشها
- ارتباط با مراکز وابسته و معرفی مرمت و لزوم حفظ نگهداری از آثار و اسناد تاریخی

سال ۱۳۸۶ با وجود عدم تخصیص اعتبار برای گروه حفاظت و مرمت آثار تاریخی و با توجه به برنامه ریزی قبل در جهت امور مرمتی موارد زیر پیگیری و انجام شد. لازم به ذکر است در این سال تنها یک نیروی رسمی در گروه مشغول به کار بود.

- مرمت تعداد ۷۰ عدد از اشیاء تاریخی
- بررسی و آسیب شناسی ۱۴۰ عدد از اشیاء تاریخی شهرستان های تربت جام و تایباد در قالب قرارداد خاص
- بررسی و آسیب شناسی ۱۱۰ عدد از اشیاء تاریخی موزه نادری در قالب قرارداد خاص .
- تثبیت و مستندسازی ۴۵ مترمربع از تزئینات و نقاشیهای دیواری گنبدخانه مزار شیخ احمد جام
- نظارت و سرکشی مستمر بر حفاظت و مرمت محراب گچبری دوره سلجوقی موزه گناباد
- نظارت و سرکشی مستمر بر حفاظت و مرمت نقاشیهای مزار هفت معصوم کوروزده سبزوار
- پیگیری طرح حفاظت و مرمت مجسمه بزرگ نادرشاه در مجموعه نادری و طرح توجیهی و درخواست تامین اعتبار
- آفت زدایی از سقفهای چوبی مزار تاریخی مشهد ریزه تایباد

سال ۱۳۸۷ با وجود گذشت نیمی از سال اعتبارات تخصیص پیدا نکرده و اهداف زیر پیگیری و انجام شده است (نیروی شاغل یک نفر)

- مرمت تعداد ۲۵ از اشیاء تاریخی که اولویت مرمتی داشتند
- اقدام به مرمت قرآن نفیس و طلاکوب اورنگ زیب و تهیه مستندات کامل از طرح و تزئینات و ... آن که تاکنون بخشی از آن به پایان رسیده است لازم به ذکر است قرآن مذکور ۵۷۳ صفحه می باشد.
- پیگیری مراحل تکمیل عقد تفاهم نامه همکاری با دانشکده هنر زابل
- سرکشی و نظارت به امور مرمتی که توسط دانشجویان کارشناس و کارشناس ارشد بر روی تزئینات معماری انجام می شود.

بسمہ تعالیٰ

تاریخ :
شماره :
پیوست :

- پیگیری و تهیه طرح برای کتیبه تاریخی خان تاشی و اقدامات اساسی در جهت جلوگیری از اقدامات راهسازی در نزدیکی اثر که منجر به عوامل مخرب و برگشت ناپذیر در آن می شد.
- انتقال کلیه اطلاعات مرمت اشیاء تاریخی به شبکه داخلی و فرمهای رایانه ای که از سال ۱۳۸۵ تاکنون انجام شده است و ارسال گزارش کامل آن به دفتر حفاظت اموال منقول تاریخی

ربابه موسی زاده

مسئول گروه حفاظت و مرمت آثار تاریخی خراسان رضوی

مشهد

۲۱-۵-۸۷